

Dr. Mücahit KIVRAK¹

¹ BAÜN Edremit Myo

Zeytincilik ve Zeytin İşleme Teknolojisi Programı

kivrak@gmail.com

0505 772 44 46

Kooperatifçilik

Ders Notu: 165

Dr. Mücahit KIVRAK

Kooperatiften kuvvet doğar

Prof. Dr. Harun Raşit Uysal
Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi
harun.uysal@ege.edu.tr

Bugün dünyada 900 milyon insan yatağına aç girerken, 1 milyar 200 milyon insan da yarı aç yani açlık sınırı altında yaşıyor. Toplam 2 milyar yüz milyon insanın, yani dünya da hemen hemen her 3 kişiden 1'inin yaşadığı bu durumun sebebi gıda yetersizliğinden değil, gelir paylaşımının adaletsiz olmasından

Bu durumda üreticinin traktör, toprak işleme, hasat ve taşıma ekipmanları almasına gerek kalmıyor. Böylece ülke de makine mezarlığı olmaktan kurtuluyor.

Çünkü kooperatifler, üyelerinin ürettiği tarımsal hammaddeyi işleyerek kendi markasıyla başta geleneksel ürünler

Birçok işletmeden küçük partiler toplanan sanayi hammaddesi sanayici bir merkezden yani kooperatif ürün almak ister. Bu şekilde hammadde maliyetini azaltmış güvenli gıda, hilesiz hammadde almış oluyor.

Dünyadaki açlığın ya da yarı

ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİ

**Ne kadar yürürsen yürü
Arkanda bıraktığın yol kadar güçlü
Ve henüz yürümediğin yol kadar zayıfsın.**

Boris Vian

“Muhakkak surette birleşmekte kuvvet vardır. Kooperatif yapmak maddi ve manevi kuvvetleri, zeka ve maharetleri birleştirmektedir.”

683 Numaralı

T. Çiftliği Tarım Kredi Kooperatifinin

Ortak Defteri

Kooperatifin tesisi tarihi: 20/7/1936

21/10/1935 tarihli ve 2836 sayılı tarım kredi kooperatifleri kanununa uyarak Tekin çiftliğinin kurduğumuz tarım kredi kooperatifinin yukarıda yazılı ana mukavelenamesini okuyup içindekilerini ve gerekli hallerde eza geçen kanunun (3) üncü maddesine dayanılarak yapılacak değişiklikleri kayıtsız ve şartsız tamamen kabul ve bu arada ortaklık için aşağıda yazılı ortaklık payını vermediği yükleniriz.

Sıra No.	Ortağın adı ve soyadı	Doğdu-ğün yılı	Oturduğu yer	Tutduğu ortaklık payının			Ortağın imza veya mühür
				Şey	Tutarı Lira	İşin 1000 Liras	
1	Kamil Atatürk	1881		75	1500	375	K. Atatürk
2	Ali Rıza İsmailoğlu	1907	Tekin Köyü	4	80	20	
3	Hacıoğlu Ergo Mahir	1912		4	80	20	
4	Mahmutoğlu İbrahim	1893		4	80	20	
5	Ahmetoğlu Faruk	1904		4	80	20	

Atatürk Tekin Çiftliği
Tarım Kredi
Kooperatifinin bir
numaralı ortağı idi.

Atatürk Mersin Tekir Köyünden 36 köylüyle beraber Tarım Kredi Kooperatifi kurmak için 30 haziran 1936 günü Silifke Ziraat Bankasına başvurdu. Kooperatifin 1 numaralı kurucu üyesi oldu.

Avrupa'da modern kooperatifçiliğin kurucusu olarak bilinen İngiliz Micheal Sandown 19. Yüzyılın başında Kayseri, Sivas, Niğde, Nevşehir ve Kırşehir'de incelemeler yapıp esnaf dayanışma teşkilatı Ahilikten etkilendi. Gidip ülkesine kooperatif kurdu.

Teşkilatlanma Hizmetleri

Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi Ülkemizde de tarımı geliştirmek ve üreticilerimizin kalkınmasını sağlamak için; kırsal alandaki örgütlenmenin yeterli düzeye çıkarılması, yatay ve dikey teşkilatlanmanın tamamlanması ve üretimden pazarlamaya kadar olan tüm kanallarda bu organizasyonların etkin bir hale getirilmesi gerekmektedir.

Genel Müdürlüğün temel görevlerinden biri, üreticilerin kooperatif ve üretici birliği çatısı altında teşkilatlanmasını sağlamaktır.

Teşkilatlanma Neden Gereklidir?

Tarımsal faaliyetlerde teknoloji kullanımının artması, teknik bilginin büyük işletmelerde uygulama imkanı bulması nedeniyle tarımsal nüfusun önemli bir çoğunluğunu oluşturan küçük tarım işletmelerinin/küçük üreticilerin giderek üretimde kalmasını zorlaştırmaktadır.

Büyük işletmeler, daha çok gelişmiş ülkelerdeki teknik tarımla ve büyük üretim gücüne sahip üreticilerle rekabet etmekte zora girerken, küçük üreticiler/işletmeler ise hem iç piyasa da var olabilme, hem de büyük işletmelerle rekabet etme gibi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu durumda üretici açısından ortaya çıkan en önemli ihtiyaç teşkilatlanma ihtiyacı olmaktadır.

ÜLKEMİZDEKİ ÇİFTÇİ ÖRGÜTLENMESİ

Çiftçilerimizi ekonomik, sosyal, mesleki ve tarımsal konulardaki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla değişik isimler altında organizasyonlar oluşturmaktadırlar.

Bu organizasyonlara bakıldığında; çiftçi katılımının daha çok kooperatiflerde ve Ziraat Odalarında yaygınlaştığı görülmektedir.

Türkiye’de tarım kesiminin örgütlenmesinde, kooperatifler, Ziraat Odaları (meslek örgütleri), birlikler (hizmet, sulama, ihracatçı vb), vakıflar esas yapıyı oluşturmaktadır.

Buna göre;

1. Ekonomik Amaçlı kuruluşlar; Kooperatifler, Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birlikleri, Sulama Birlikleri, Köylere Hizmet Götürme Birlikleri
2. Çiftçilerin politika oluşturan mesleki kuruluşu; Türkiye Ziraat Odaları ve Birliği
3. Gönüllü kuruluşlar; Vakıflar ve Dernekler

KOOPERATİFLER

24.09.2023

© zeytinist

kivrak@gmail.com

www.zeytin.org.tr

18

TÜRKİYE'DE KOOPERATİFÇİLİK

T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı; Türk Hukuk sistemi içinde özel önem verilen ve düzenleme yapılan bir ortaklık modeli olan kooperatifler aracılığıyla toplumun geniş kesimlerine, sekiz milyondan fazla kooperatif ortağına yönelik önemli hizmetler sunmaktadır. Bu hizmetlerin yürütülmesinde Bakanlığımız yanı sıra Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görev ve sorumluluk sahibidir. Kooperatiflerin örgütlenmesinde ilk adım birlikler olup, Birliklerin örgütlenmesiyle Merkez Birliği kurulmaktadır.

Merkez Birliklerinin oluşturduğu en üst yapı Türkiye Milli Kooperatif Birliğidir.

Kooperatifler genellikle faaliyet alanlarına göre sınıflandırılmaktadır.

Halen, 34 ayrı türde;

- 73.581 kooperatif,
- 536 birlik bulunmaktadır.
- Kooperatiflerin kayıtlı ortak sayısı 7.642.520 dir.

BAKANLIK GÖREV ALANINDAKİ KOOPERATİFLER

Bakanlık görev alanında 28 tür kooperatif bulunmaktadır. Faaliyetleri çerçevesinde bu tür kooperatiflerde;

- Kooperatif sayısı 13.042,
- Kooperatif Birlik sayısı 117,
- Birliklere ortak kooperatif sayısı 2.138,
- Kooperatif ortak sayısı 1.928.790,
- Birlik üyesi kooperatiflerin ortak sayısı 1.242.892,

- Kooperatiflerin % 16,4'ü birliklere üye olup,
- Kooperatif ortaklarının % 64.4 kadarı birlik üyesidir.

Ortak kooperatif sayısı en fazla olan üç Birlik;

- 964 kooperatifle Kredi Kefalet Kooperatifler Birliği,
- 661 kooperatifle Taşıma Kooperatifleri Birliği,
- 319 kooperatifle Tarım Satış Kooperatifler Birliğidir.

Birliklere kayıtlı 2.138 kooperatifin;

- % 44'ü Kredi kefalet kooperatifi,
- % 30'u Taşıma kooperatifi
- % 15'i Tarım satış kooperatifleri
- % 11'i diğer kooperatiflere aittir.

Kooperatif sayısına göre türleri sıraladığımızda;

- 6.543 kooperatifle taşıma kooperatifleri gelmektedir.
- 2.680 kooperatifle tüketim kooperatifleri,
- 988 kooperatifle kredi kefalet kooperatifleri,
- 640 kooperatifle işletme kooperatifleri,
- 431 kooperatifle üretim kooperatifleri,
- 375 kooperatifle turizm geliştirme kooperatifleri,
- 337 kooperatifle tarım satış kooperatifleri
- 313 kooperatifle temin tevzi kooperatifleri
- 159 kooperatifle karayolu yolcu taşıma izlemektedir.

Ortak sayısı 100.000 den fazla olan kooperatif tür sayısı 5'dir.

- 648.640 ortakla kredi kefalet kooperatifleri,
- 537.546 ortakla tarım satış kooperatifleri,
- 240.464 ortakla tüketim kooperatifleri,
- 188.840 ortakla taşıma kooperatifleri
- 115.256 ortakla işletme kooperatifleri en fazla ortaklı 5 türdür.

En fazla sayıda kooperatif bulunan beş il;

- Ankara 924,
- İstanbul 662,
- İzmir 653,
- Antalya 488,
- Adana 477

En az sayıda kooperatif bulunan beş il;

- Bayburt 14,
- Ardahan 19,
- Kilis 17,
- Gümüşhane 28,
- Bingöl 33

Merkez Birliği

1 Türkiye Esnaf ve Sanaatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği (TESKOMB)

2 Türkiye Kent Kooperatifleri Merkez Birliği (TÜRKKENT)

3 Tüm Tüketim Kooperatifleri Merkez Birliği (Tükobirlik)

4 Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (OR-KOOP)

5 Türkiye S.S. Yapı Kooperatifleri Merkez Birliği (TÜRKKENT)

6 S.S. Köy Kalkınma ve Diğer Tarımsal Amaçlı Kooperatif Birlikleri Merkez Birliği (Köy-Koop)

7 Tüm Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifleri Merkez Birliği

8 Su Ürünleri Kooperatifi Merkez Birliği (Sür-Koop)

9 Türkiye Sulama Kooperatifleri Merkez Birliği (Tüs-Koopbir)

10 Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği

11 Tarım Kooperatifleri Merkez Birliği (Tarım-Koop)

Birlikler

1 Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği (Pankobirlik)

2 Tüm Eczacılar Üretim, Temin, Dağıtım Kooperatifleri Birliği

3 Marmara Bölgesi Küçük Sanayi Siteleri Yapı Kooperatifleri Birliği

Birlik	Kuruluş Yılı	Kooperatif Sayısı	Ortak Sayısı	Ortalama Ortak Sayısı
Tariş İncir Birliği	1937	15	3.841	256
Tariş Üzüm Birliği	1937	14	10.610	757
Fiskobirlik	1938	50	215.810	4.316
Çukobirlik	1940	34	34.857	1.025
Kozabirlik	1940	5	3.327	665
Tariş Pamuk Birliği	1949	44	35.603	809
Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birliği	1949	33	23.885	712
Antbirlik	1952	6	5.634	939
Marmarabirlik	1954	8	29.414	3.781
Gülbirlik	1954	6	8.928	1.488
Trakyabirlik	1967	48	44.780	933
Tiftikbirlik	1969	12	19.789	1.649
Karadenizbirlik	1978	19	37.319	1.964
TOPLAM	-	293	473.797	1.613

Ürün	Birlik	2014 Alım Miktarı (Ton)
Yağlık Ayçiçeği	Trakyabirlik	297.280
	Karadenizbirlik	55.244
	Çukobirlik	771
Kütlü Pamuk	Tariş Pamuk Birliği	22.812
	Çukobirlik	20.590
	Antbirlik	17.998
Kuru Üzüm	Tariş Üzüm Birliği	16.403
Zeytin	Marmarabirlik	36.523
	Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birlik	181
Kabuklu Fındık	Fiskobirlik	182.4
Zeytinyağı	Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birlik	2.580
Soya	Çukobirlik	1.214
	Karadenizbirlik	912
Kuru İncir	Tariş İncir Birliği	3.624
Gül çiçeği	Gülbirlik	944
Tiftik	Tiftikbirlik	213
Yaş Koza	Kozabirlik	65,44

Birlik	Ürün	Bölge Üretimi Payı (%)
Antbirlik	Pamuk	72,3
Çukobirlik	Pamuk	14,1
	Soya	40
Güneydoğubirlik	Biber	1,8
	Mercimek	3,8
	Antepfıstığı	0,7
Karadenizbirlik	Ayçiçeği	55,3
	Soya	3,6
Marmarabirlik	Zeytin	21,9
Tariş İncir Birliği	Kuru İncir	8,5
Tariş Pamuk Birliği	Pamuk	37
Tariş Üzüm Birliği	Kuru Üzüm	17,8
Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birlik	Zeytinyağı	17,7
Trakyabirlik	Ayçiçeği	64,4
Gülbirlik	Gülçiçeği	100
Tiftikbirlik	Tiftik	100
Kozabirlik	Yaşkoza	100

İSO'nun açıkladığı ilk 500 büyük sanayi kuruluşu içinde Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği (Trakyabirlik), 2017 yılında 113. sırada yer almıştır. Bir başka kooperatif üretici kuruluşu olan Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği (Pankobirlik) iştiraki Konya Şeker 43. sırada, Kayseri Şeker 99. sırada ve Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Birliği iştiraki Gübretaş 226. sırada, Tarım Kredi Yem Sanayi ise 153. sırada yer almaktadır"

6 Haziran 2018 Çarşamba 15:12 <https://www.haberler.com/iso-500-listesinde-6-kooperatif-10920868-haberi/>

En büyük 300 sıralamasında ilk 10'a giren kooperatif işletmeler ve buldukları ülkeler aşağıdaki listede gösterilmekte:

1. Groupe Cr dit Agricole (bankacılık), Fransa
2. Groupe BPCE (bankacılık), Fransa
3. BVR (bankacılık), Almanya
4. Zenkyoren (sigortacılık), Japonya
5. REWE (perakende ticaret), Almanya
6. Group Nippon Life (sigortacılık), Japonya
7. ACDLEC—E. Leclerc (perakende ticaret), Fransa
8. Groupe Cr dit Mutuel (bankacılık), Fransa
9. Zen-Noh (sigortacılık), Japonya
10. State Farm (sigortacılık), ABD

KOOPERATİFÇİLİĞİN TEMEL İLKELERİ

Kooperatif, ortak, ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlar ve istekleri müşterek sahip olunan ve demokratik olarak kontrol edilen bir işletme yoluyla karşılamak üzere gönüllü olarak bir araya gelen insanların oluşturduğu özerk bir teşkilattır.

Bu tanımda kooperatiflerin temel değerleri olarak 7 ilke tespit edilmiştir:

1.Gönüllü ve Herkese Açık Ortaklık: Kooperatifler; cinsel, sosyal, ırksal, siyasal ve dinsel ayrımcılık olmaksızın, hizmetlerinden yararlanabilecek ve ortaklığın sorumluluklarını kabule razı olan herkese açık gönüllü kuruluşlardır.

2. Ortaklar Tarafından Gerçekleştirilen Demokratik Denetim: Kooperatifler, politika oluşturma ve karar alma süreçlerine katılan ortaklarca denetlenen demokratik kuruluşlardır.

Seçilmiş temsilci olarak hizmet edenler, ortaklara karşı sorumludur. Birim kooperatif kuruluşlarında ortaklar eşit oy hakkına sahiptir.

3. Ortakların Ekonomik Katılımı: Ortaklar, kooperatiflerinin sermayesine adil bir şekilde katkıda bulunur ve bunu demokratik olarak yönetirler. Bu sermayenin en azından bir kısmı genellikle kooperatiflerin ortak mülkiyetidir. Çoğunlukla ortaklar, ortaklığın bir koşulu olarak taahhüt edildiği üzere (var ise) sermaye üzerinden kısıtlı miktarda gelir elde ederler.

4. Özerklik ve bağımsızlık: Kooperatiflerin özerk, kendi kendine yeten ve ortaklarınca yönetilen kuruluşlardır. Kooperatifler, hükümetler dahil olmak üzere diğer kuruluşlarla bir anlaşmaya girmeleri ya da dış kaynaklar yoluyla sermayelerini arttırmaları durumunda, bunu kooperatiflerin özerkliğini sürdürecektir ve ortaklarının demokratik yönetimini koruyacak şekilde gerçekleştirirler.

5. Eğitim, öğrenim ve bilgilendirme: Kooperatifler, ortaklarına, seçilmiş temsilcilerine, yöneticilerine ve çalışanlarına kooperatiflerinin gelişimine etkin bir şekilde katkıda bulunabilmeleri için eğitim ve öğretim imkanı sağlar.

Kooperatifler genel kamuoyunu özellikle gençleri ve kamuoyunu oluşturanları işbirliğinin şekil ve yararları konusunda bilgilendirirler.

6. Kooperatifler Arasında işbirliği: Kooperatifler; yerel, ulusal, bölgesel ve uluslararası oluşumlarla birlikte çalışarak ortaklarına daha etkin bir şekilde hizmet eder ve kooperatifçilik hareketini güçlendirir.

7. Topluma karşı sorumlu olma: Kooperatifler; ortaklarınca onaylanan politikalar aracılığıyla toplumlarının sürdürülebilir kalkınması için çalışırlar.

1163 Sayılı Kooperatifler Kanununa göre kurulurlar

1-1. Amacı:

Tüzel Kişiliği haiz olmak üzere ortakların belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek ve geçimlerine ait ihtiyaçlarını karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlanıp korumak amacıyla gerçek ve kamu tüzel kişileri ile özel idareler, belediyeler, köyler, cemiyetler ve dernekler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli teşekküllerdir. Bir kooperatif en az 7 ortak tarafından imzalanacak ana sözleşme ile kurulur.

Tarım Bakanlığınca kuruluşuna izin verilen kooperatiflerin Mahalli Ticaret Sicil Memurluğunca tescilini müteakip Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan ile kuruluşu tamamlanır. Kooperatifler; müşterek menfaatlerini korumak, amaçlarını gerçekleştirmek için iktisadi faaliyette bulunmak, faaliyetlerini koordine etmek ve denetlemek, dış ülkelerle olan ilişkilerini düzenlemek, kooperatifçiliği geliştirmek ve eğitim yapmak, kooperatifçilik konularında tavsiyelerde bulunmak gibi hizmetlerin yerine getirilmesi için Kooperatif Birlikleri, Kooperatif Merkez Birlikleri ve Türkiye Milli Kooperatifler Birliği şeklinde üst örgütlerini kurarak dikey teşkilatlanmaya gidilmektedir.

Yapılanmaları:

Kooperatifler genel kurul, yönetim kurulu ve denetleme kurulu organlarından teşekkül eder.

1163 Sayılı Kooperatifler Kanununa göre Tarım Bakanlığı kırsal alanda kurulan Tarımsal Amaçlı Kooperatiflerin kuruluş ve denetimi ile yetkili olmakta ve bu yetki çerçevesinde tarımsal amaçlı kooperatiflerin kuruluş amaç ve konularını tespit ederek çok amaçlı kooperatiflerin kuruluşuna izin vermektedir. Halihazırda birim bazda tek tip çok amaçlı olarak tarımsal kalkınma kooperatiflerinin yanında, sulama, su ürünleri ve pancar ekicileri kooperatifleri kurulmaktadır.

BİRLİKLER

1-Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği:

Bu birlikleri; yetiştiriciler kendi aralarında teşkilatlanarak, üstün verimli hayvanların yetiştirilmesi amacıyla, gerek yurtiçinde yetiştirilen, gerek yurtdışından ithal edilen ve gerekse yerli ırkların genetik potansiyellerinin geliştirilmesi verimlerinin artırılması, bunların soy kütüğü ve verim kayıtlarının tutulması, hayvanlarla ilgili sağlık hizmetlerinin yürütülmesi ve sigorta işlemlerinin yapılması, üyelerin üretimlerinin sağlanması, ihtiyaçlarının temini ve ürünlerin yurtiçi ve dışında pazarlanması, üretim maliyetlerinin düşürülmesi, ürünlerin değerlendirilmesi için gerekli tesislerin kurulması ve işletmesi amacıyla kurulan birliklerdir. Söz konusu birlikler 4631 sayılı Hayvan Islahı kanununun Tarım ve Köyişleri Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak kurulmakta ve faaliyet göstermektedir.

2-Sulama Birlikleri

Ülkemiz de DSİ' ye ait sulama tesislerinin işletme,bakım ve onarım hizmetlerinin devredilmesinde üzerinde en çok durulan işletmecilik şekillerinden biri de sulama birlikleridir. Bunlar sulama hizmetlerinin birden fazla köy veya beldeye gitmesi durumunda tesislerin işletilmesi, bakım ve onarımlarının sağlanması amacı ile 1580 Sayılı Belediye Kanunu (Md. 133-148), 442 Sayılı Köy Kanunu (Md. 47-48) ve 5442 Sayılı İller İdaresi Kanunu (Md. 56) ile İçişleri Bakanlığı “Tip Birlik Tüzüğü”ne göre kurulmaktadır. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun 11.01.1991 gün ve 2990/98 sayılı kararı ile tip tüzük bağlayıcı olmaktan çıkmış, yol gösterici bir hüviyet kazanmıştır. Birden fazla köy veya belediye arazisini sulayabilen tesisler, oluşturulan sulama birliklerine devredilmekte ve işletilmeleri sağlanmaktadır. Birlikler, birlik meclisi, birlik başkanı ve birlik encümenince yönetilmektedir.

Sulama Birlikleri Mahalli İdare Birlikleri kanununun 19. maddesi kapsamında yeniden yapılandırılmaktadır.

3-Köylere Hizmet Götürme Birlikleri:

Köylere hizmet götürme birlikleri de sulama birlikleri ile aynı mevzuata dayanmaktadır. Belediyeler Kanununun 135. maddesinde birlik tüzüğünde bulunması gereken hususlar belirtilmiştir. İçişleri Bakanlığı; 5442 Sayılı İl İdaresi Kanununun 56., 1580 Sayılı Belediye Kanununun 147-148. ve 442 Sayılı Köy Kanununun 47-48. maddelerine dayanarak Köylere Hizmet Götürme Birlikleri Tip Tüzüğü hazırlanmıştır. Daha önce de belirtildiği gibi bu tüzüğün yaptırım gücü bulunmamaktadır.

Ülkemizde 1980'li yıllardan itibaren özellikle tarıma ağırlık veren birliklerin sayısında artış görülmüştür. Bunlardan özellikle süt fabrikası, yem fabrikası, hayvan hastalıkları polikliniği, soy kütüğü ve sun'i tohumlama tesisleri, silaj makinesi, konkasör şantiyesi gibi yatırımlara sahip olan Malkara İlçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği kamuoyunda oldukça başarılı olarak değerlendirilmiştir.

GÖNÜLLÜ ÖRGÜTLER:

Tarım Kesiminde Kalkınma Vakıfları:

903 Sayılı Vakıflar Kanunu ve kanunun uygulanması ile ilgili tüzük esaslarına göre kurulan ve işleyişlerini sürdüren bu organizasyonlardan Türkiye Tarım kesiminde en çok bilineni Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV)dır.

Dernekler:

Kırsal alanda çiftçilerimizin tarafından gönüllü olarak kurulan derneklerin yapısı incelendiğinde iki ayrı yapı göze çarpar. Bunlardan birincisi belirli işletme büyüklüğüne sahip çiftçilerin mesleki yararlarını korumak amacıyla kurdukları dernekler (birlikler), diğeri de hemen hemen bütün köylerde, köyün ve köyde yaşayanların altı yapı ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurdukları yaşatma, koruma ve güzelleştirme dernekleridir.

MESLEK ÖRGÜTLERİ

1-Türkiye Ziraat Odaları Birliği

1.1-Amaç ve Görevleri:

Ziraat odalarının tanımı 6964 Sayılı Kanun' un 2979 Sayılı Kanun' la değişik 1'inci maddesinde de belirtildiği üzere “Ziraat Odaları, meslek hizmetleri görmek, tarım sektörünün her alanının genel menfaatlere uygun olarak gelişmesine ve devletin tarımsal plan ve programlarının gerçekleşmesine yardımcı olmak, çiftçilerin müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslek faaliyetlerini kolaylaştırmak, tarımda iş, mesleki disiplin ve ahlaki ile birliğini korumak, çiftçilerin birbirleri ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü, güveni sağlamak amacıyla kurulan, tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır”. Ziraat Odalarının görevleri 6964 Sayılı Kanun' un 3'üncü maddesinde ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Ziraat Odalarının bu maddede belirtilen görevleri, çiftçi kütükleri tutmak, kayıtlı üyelerine girdi temin etmek ve dağıtmak, biçerdöver kayıt ve tescil işlemleri yürütür.

TARIMSAL ÜRETİCİ BİRLİKLERİ KANUNU

Kanun No : 5200

Kabul Tarihi : 29.06.2004 Resmi Gazete Yayın Tarihi: 6 Temmuz
2004

Sayı:25514

Amaç ve Kapsam

Üretimi talebe göre plânlamak, ürün kalitesini iyileştirmek, kendi mülkiyetine almamak kaydıyla pazara geçerli norm ve standartlara uygun ürün sevk etmek ve ürünlerin ulusal ve uluslararası ölçekte pazarlama gücünü artırıcı tedbirler almak üzere tarım üreticilerinin, ürün veya ürün grubu bazında bir araya gelerek, tüzel kişiliği haiz tarımsal üretici birlikleri kurmalarını sağlamaktır.

Bu Kanun; tarımsal üretici birliklerinin kuruluşu, işleyişi, yönetimi, görevleri ve denetimine ilişkin hükümleri kapsar

Tarımsal üretici birliklerinin kuruluşu ve tescili

Birlikler; ürün veya ürün grubu bazında faaliyet gösteren ve tüzüklerinde belirlenen miktardaki tarımsal üretimi bu kuruluşlar aracılığıyla pazarlamayı taahhüt eden, en az onaltı tarım üreticisinin bir araya gelmesiyle, asgarî ilçe düzeyinde kurulur. Birliğin toplam üretim kapasitesinin ürün bazında, Bakanlık tarafından 25702 sayı ile 16 Ocak 2005 tarihinde resmi gazetede yayınlanan yönetmelikle belirlenen asgarî düzeyin altında olmaması gerekir.

Birliğin görevleri

- a) Üyelerinin ürettikleri ürünlerle ilgili piyasa araştırmaları yapmak ve yaptırmak.
- b) Üyelerinin ürünlerine pazar bulmak, ürünlerin pazara arzını düzenlemek.
- c) Üyelerine üretim teknikleri, hasat, depolama, paketleme konularında teknik destek sağlamak.
- d) Üyelerine girdi temininde yönlendirici yardımlarda bulunmak.
- e) İç pazara ve ihracata uygun çeşitlerin üretilmesini sağlamak.
- f) Eğitim ve yayım hizmeti vermek, danışman hizmeti sağlamak.
- g) Ürün kalitesini iyileştirici tedbirler almak ve ürün standartlarını uygulamak.
- h) Çiftlik düzeyinde yapılan tarımsal uygulamaları izlemek, kayıtlarını tutmak ve belge düzenlemek.
- 1) Paket ve ambalajlarla ilgili standartların uygulanmasını sağlamak.
- İ) Çeşitlilikle uyumlu üretim tekniklerini uygulamak.

Ürün ve Ürün Grupları

Ürün ve ürün gruplarının belirlenmesi

Ülkemizdeki tarımsal alanların coğrafik ve ekolojik şartları ile tarım sektöründeki ihtiyaçlar dikkate alınarak, tarımsal üretici birliklerinin hangi ürün veya ürün grubu bazında kurulacağı aşağıdaki şekilde belirlenmiş olup bu ürün veya ürün gruplarında yer almayan yeni türlerde de ihtiyaç duyulması halinde, bu Yönetmelikte belirtilen ürün veya ürün grupları içerisinde yer alması ve birliğin toplam üretim miktarının ürün bazında belirlenen miktarda olması halinde üretici birliği kurulabilir.

Bitkisel üretim ile ilgili ürün ve ürün grupları

a) Meyve;

1) Meyve üreticileri,

2) Yumuşak çekirdekli; elma, armut, ayva,

3) Sert çekirdekli; kayısı, kiraz, vişne, şeftali, nektarin, erik, kızılçık, zerdali, zeytin,

4) Sert kabuklular; kestane, ceviz, badem, fındık, antep fıstığı,

5) Üzümsü meyveler; çilek, dut, muz, Trabzon hurması, kivi, böğürtlen, ahududu, kuşburnu, üzüm, incir,

6) Turunçgiller,

7) Meyve ve asma fidanı üreticileri.

b) Sebze ve ss bitkileri;

- 1) Sebze; rt altı sebze üreticileri, domates, havuç, patlıcan, kabak, karpuz, kavun, biber, kök ve yumrulu bitkiler, baklagil sebzeleri,
- 2) Mantar,
- 3) Süs bitkileri; kesme çiçekler, i ve dış mekan bitkileri, doğal iek soğanları.

c) Tarla bitkileri;

- 1) Tahıllar; buğday, arpa, yulaf, çavdar, çeltik, mısır,
- 2) Yemeklik dane baklagiller; nohut, mercimek, kuru fasulye,
- 3) Endüstri bitkileri; pamuk, patates, tütün,
- 4) Yağlı tohumlu bitkiler; ayçiçeği, kolza, soya, yer fıstığı, aspir,
- 5) Yem bitkileri; fiğ, yonca, korunga,
- 6) Çay,
- 7) Tıbbi ve kokulu baharat bitkileri.

Hayvansal üretimle ilgili ürünler ve ürün gurupları

Bu konuda aŖađıda belirtilen ürün veya ürün grubunda birlik kurulabilir.

- a) Süt,
- b) Kırmızı et,
- c) Kanatlı hayvan eti,
- d) Yumurta,
- e) Bal,
- f) Koza veya ham ipek.

Birlik tüzüğü

Birlikler tarafından hazırlanan birlik tüzüğünde; kurulan birliğin bulunduğu bölgenin ekonomik durumu, coğrafi ve ekolojik şartları göz önünde bulundurularak, birliğin amaçları, çalışma konuları ve üyelerin birlik aracılığı ile pazarlamayı taahhüt etmesi gereken asgari ürün miktarı belirlenir.

Eskişehir-Mahmudiye’de Soğan Üreticileri Birliği firma ile anlaşma yaparak sözleşmeli üretime başladılar.

Tüm girdileri firma karşılıyor. Pazar bağlantısı kurulmuş durumda

İyi Tarım Uygulamalarının Üretici Örgütlerine Faydaları

Ürünün kontrollü yetiştirilmesi nedeniyle pazarlama kolaylaşır

Yayım hizmetleri daha kolay yürütülür.

Bireysel üretimde ödenecek parada kişi başına düşen miktar azalır.

Standart ürün yetiştirilir.

İTU'da üretici örgütleri önemlidir.

Kontrolör ve Sertifikasyon kuruluşuna ödediği para miktarı azalacağı gibi ürünün pazarlanması da kolaylaşır.

Bunun için üretici örgütü İTU ürünü üretmeyi kararlaştırmalı ve kontrol ve sertifikasyon kuruluşuna başvurmalıdır.

Üretici örgütü ürettiği ürün için kalite uzmanı bulundurmalı ve ürün aynı kalitede yetiştirilmelidir.

Çiftçi Eğitimi ve Yayım Çalışmaları

Tarım ve Kooperatifçilikle ilgili yeni bilgi ve teknikleri çiftçilere benimsetmek, onlarda bu yönde olumlu davranış değişiklikleri meydana getirmek ve bunun sonucu olarak da birim sahadan ve hayvan başına daha fazla ve kaliteli ürün alınmasını sağlamak, çiftçi eğitim ve yayım hizmetlerinin etkin ve sürekli uygulanması ile mümkün olmaktadır.

Bu nedenle bilindiği gibi Çiftçi Eğitimi ve yayım Şube Müdürlükleri koordinasyonu ile çiftçilerimize tüm tarımsal konularda çeşitli teknikler ve yayım metodları kullanılarak eğitim ve yayım hizmeti verilmektedir.

Bilgilerin ve yeniliklerin çiftçilere ulaştırılmasında;

- ✓ Demonstrasyonlar,
- ✓ Çiftçi Toplantıları,
- ✓ Tarla Günleri,
- ✓ Çiftçi Kursları,
- ✓ Çiftçi İnceleme Gezileri
- ✓ Teşvik Müsabakaları,
- ✓ Konferans, Panel, Sergi

gibi grup yayım metotlarından yararlanılmaktadır.

Verilen mesajları güçlendirmek ve desteklemek amacıyla kullanılan yayım vasıtaları

1.Sirküler Mektup

2.Broşür

3.Liflet

4.Kitap

5.Dergi

6.Gazete

7.Afiş

8.Slayt Seti

9.Video bant

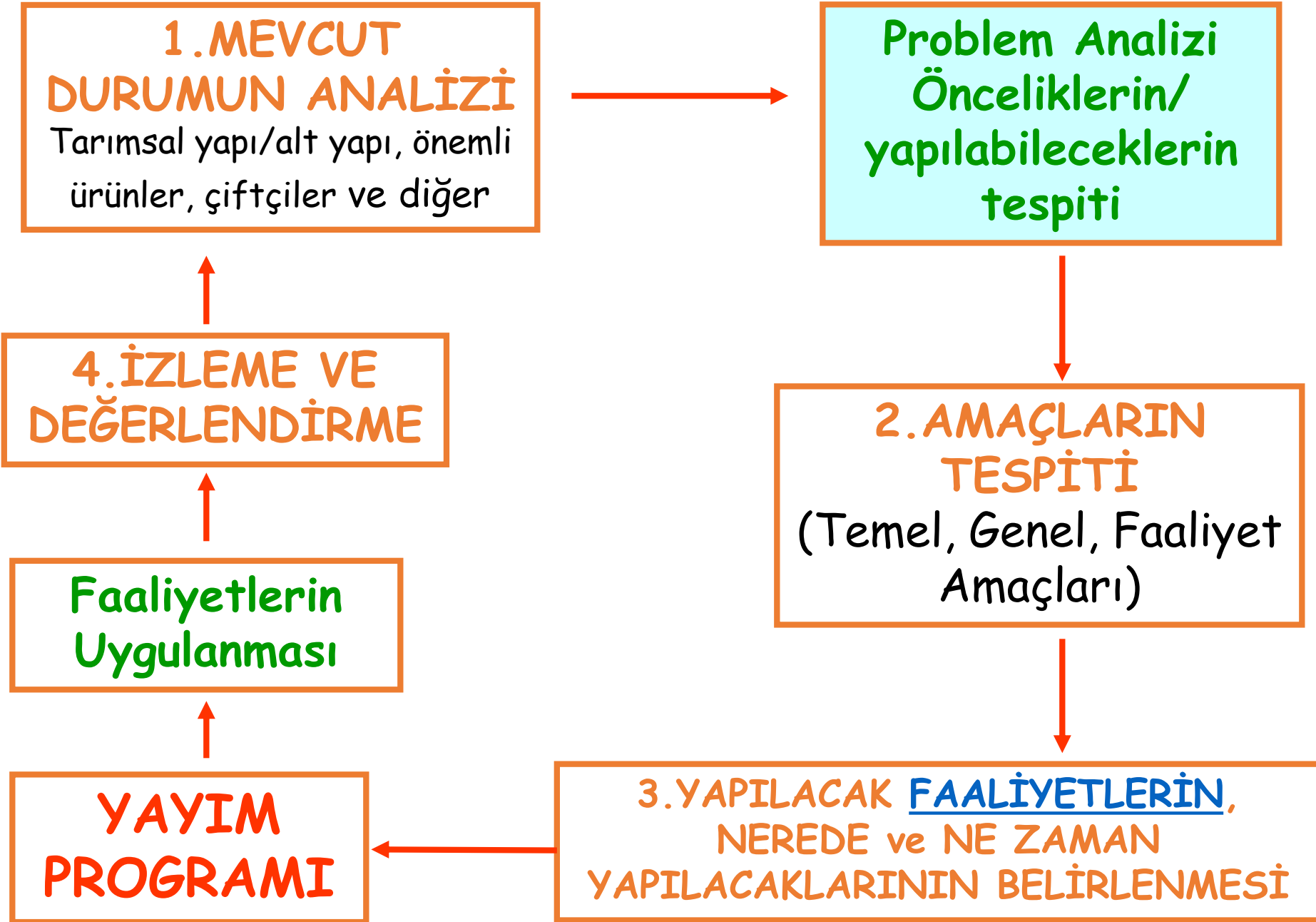
10.CD

11.Radyo Programı

12.TV Programı

Yayım Dairesi Başkanlığınca

kullanılan yayım programlarının hazırlanması sistemi

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik

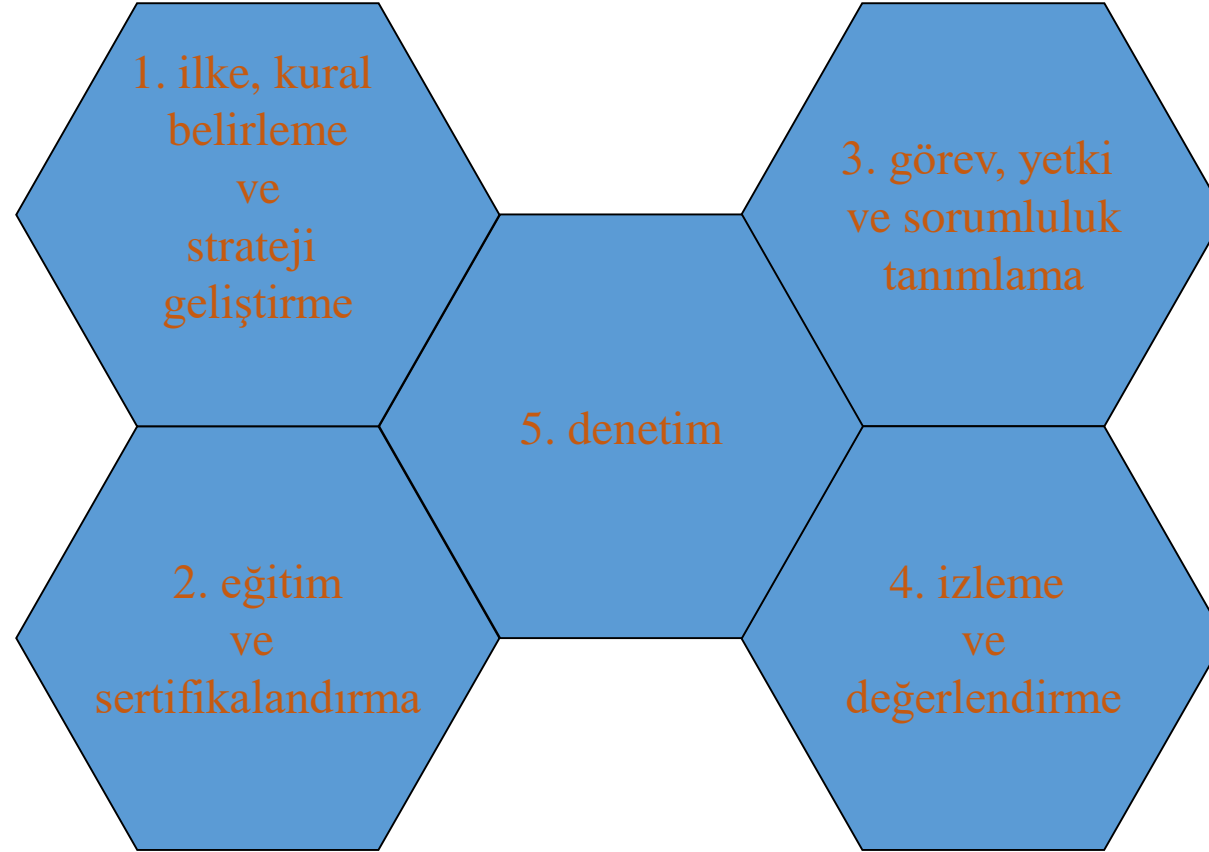
- **5488** Sayılı Tarım Kanunu yasal dayanak,
- **8 Eylül 2006 tarihli** yönetmelikle,
- Çiftçi eğitimi ve yayım çalışmalarında yeni bir açılım sağlayacaktır.

- Amaç;
 - Tarımsal bilgi, teknik ve yöntemler konusundaki ihtiyaçların zamanında ve yeterli düzeyde karşılanmasına yönelik olarak
 - **Kamu Yayım Hizmetleri,**
 - **Kamu Dışı Yayım Hizmetleri,**
 - **Danışmanlık Hizmetleri**

Kapsam :

Bu Yönetmelik; kamu yayım hizmetleri ve sivil toplum örgütleri, ziraat odaları, tarımsal danışmanlık şirketleri, serbest tarım danışmanlarınca yerine getirilecek tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili olarak; ilke ve kural belirleme, strateji ve program geliştirme, yönlendirme, özendirme, eğitim, sertifikalandırma, belgelendirme, görev ve sorumluluk tanımlama, izleme, değerlendirme, denetim ve yaptırım uygulama görevleriyle ilgili usul ve esasları, tarımdan girdi alan ve tarıma girdi veren kuruluşların ticari faaliyetleri çerçevesinde yapacakları çiftçi bilgilendirme faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Bu Yönetmelik Nedir?

Araştırma-yayım-çiftçi bağlantısının güçlendirilmesi

MADDE 6 – (1) Bakanlık, tarımsal araştırma, yayım ve eğitim fonksiyonlarını yerine getiren kuruluşlar arasında işbirliğini sağlamaya yönelik tedbirleri alır, gerekli koordinasyonu sağlar. Tarımsal işletme sahiplerinin sorunlarının araştırmacılara iletilmesini, bulunan çözümler ile yeni teknolojilerin tarımsal işletme sahiplerine aktarılmasını sağlamak ve bilgi alışverişinde bulunmak üzere; ulusal, bölgesel ve il düzeyinde çalışmalar yapar.

(2) Bakanlık bu çalışmalara tarımsal yayım/danışmanlık sisteminde yer alan kişi ve kuruluşların aktif katılımını sağlar.

Tarım yayımcısının/danışmanının görevleri

- a) Üretimin her aşamasında göreviyle ilgili konularda tarımsal işletme sahiplerine veya hizmet verdiği diğer birimlere gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak, gerektiğinde ilgili mevzuata uygun tarımsal uygulamalar yapmak,
- b) Bitkisel ve hayvansal üretime yönelik sürdürülebilir üretim teknikleri konusunda her türlü bilgi ve yeni teknolojinin hedef kitleye ulaştırılmasını sağlamak,
- c) Çevrenin, doğal kaynakların ve biyolojik çeşitliliğin korunması için tarımsal işletme sahiplerini ve hedef kitleyi bilgilendirmek,
- ç) Tarımsal işletmelerin daha rekabetçi bir yapıya kavuşturulması ve etkin bir şekilde ürün ve hizmet pazarına yönelmelerine katkıda bulunmak,
- d) İşletme ekonomisi yayımı/danışmanlığı yapmak, gerekli tavsiyelerde bulunmak,
- e) İşletmelerin ekonomik analizleri, gelişim planlamaları, iş ve sermaye verimliliğinin iyileştirilmesi ve aile işletmelerine özgü sorunlar, ev ekonomisi ve mekanizasyon konularında yayım/danışmanlık yapmak,

- f) Tarımda çalışanların mesleklerini daha iyi yapmaları için, gerekli kişisel gelişim ve girişimcilik eğitimlerini yapmak,
- g) Görevli olduğu konularla ilgili olarak düzenlenecek eğitimlere katılmak,
- ğ)Yayım/danışmanlık faaliyetlerinde basılı, sesli ve görüntülü kitle yayım vasıtalarından yararlanmak ve bunları hazırlamak ve hazırlanmasına katkıda bulunmak,
- h) Tarımsal yayım ve danışmanlık faaliyetleriyle ilgili veri toplamak, kayıt tutmak,
- ı) Tarımsal üretimi kayıt ve kontrol altına alacak belgelerin düzenlenmesini sağlamak,
- i) Üretici örgütlenmesi konusunda çalışmalar yapmak

TARIMSAL YAYIM ve DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

ÜCRETSİZ

ÜCRETLİ

TARIMSAL
YAYIM

TARIMSAL
DANIŞMANLIK

Tarım Danışmanı İstihdam Eden
TARIMSAL AMAÇLI KOOPERATİFLER,
ÜRETİCİ BİRLİKLERİ,
YETİŞTİRİCİ BİRLİKLERİ,
ZİRAAT ODALARI

KAMU
Merkez, Bağlı Kuruluş
ve Taşra Teşkilatı

KAMU DIŞI
Sivil Toplum Örgütleri

TARIMSAL DANIŞMANLIK DERNEKLERİ/VAKIFLARI

TARIMSAL DANIŞMANLIK ŞİRKETLERİ

SERBEST TARIM DANIŞMANLARI

Sertifika eğitimi kapsamında yer alan konular ve süreleri

KİŞİSEL GELİŞİM

Dersin Konusu	Dersin Süresi (saat)	Uygulama Süresi (saat)	Toplam Süre (saat)
İletişim Teknikleri	6	2	8
Beden Dili	3	-	3
Sunuş Teknikleri	3	2	5
Gruplarla Çalışma Teknikleri (Moderasyon)	6	2	8
Uyuşmazlık (çatışma) Yönetimi	4	-	4
Motivasyon Teknikleri	3	1	4
Yeniliklerin Yayılması	4	-	4
Yetişkin Eğitimi	6	2	8
	35	9	44

YAYIM/DANIŞMANLIK METODOLOJİSİ

Dersin Konusu	Dersin Süresi (saat)	Uygulama Süresi (saat)	Toplam Süre (saat)
Kırsal Sosyoloji	2	-	2
Tarımsal Yayım/Danışmanlık Kavramı ve Felsefesi	3	-	3
Dünya ve AB Ülkelerinde Tarımsal Danışmanlık	3	-	3
Yönetmeliğin Anlatılması	4	-	4
Grup Yayım/Danışmanlık Metotları	7	3	10
Bireysel Yayım/Danışmanlık Metotları	4	2	6
Kitle Yayım/Danışmanlık metotları	2	2	4
Tarımsal Danışmanlık Faaliyetlerinde Uygun Amaç ve Metot Seçimi	4	-	4
Tarımsal Danışmanlıkta Sözleşmeli Çiftçilerine ait Mevcut Durum Analizi	4	-	4
Tarımsal Yayımında Hedef Yönelik Programlama	8	8	16
Proje Yönetimi	4	-	4
İzleme ve Değerlendirme	4	-	4
Bakanlığın genel müdürlükleri/daire başkanlıklarının görevleri	8	-	8
Sınav	4	-	4
	61	15	76

Çiftçilerin Özellikleri

Oldukça fazla çalışırlar.

Kapasitelerinin altında yaşarlar

Geniş ölçüde alışkanlıkları ile yaşarlar.

İstedikleri; gıda temini ve ailelerinin güvenliğidir.

İşlerini daha iyi yapmanın gururunu yaşamak toplum tarafından tanınmak isterler.

Yeniliklere karşı koymalarının temel nedeni; Kendilerini güvende hissetme isteğidir. Özellikle küçük çiftçiler şanslarını denemek için riske girmezler

Bu nedenle önerilen şeylerin çok somut faydaları gösterilmelidir.

Herkes gibi çiftçiler de ne yapacaklarının söylenmesinden hoşlanmazlar.

Yetişkin şahıslar olarak muamele görmek isterler.

Başkalarından yardım ve tavsiyeyi, kendi öz saygılarına ve kişiliklerine saldırı olmadığı takdirde kabul edebilirler.

Çiftçi Görüşmelerinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Çiftçi hiçbir şekilde kendisini ricacı veya emir alıcı olarak hissetmemelidir.

Çok itaatkar veya çok kibirli görünmemelidir.

Görüşme sadece mesleki konularla sınırlanmamalıdır.

Çiftçi dikkatli bir şekilde sözünü kesmeden dinlenmeli, üstün yetenekli ve çok bilgili olarak gösterilmemelidir.

Görüşme hiçbir zaman eleştiri ile başlamamalı, aksine amaca yönelik sorular yönelterek çiftçi ile birlikte problemin çözüm yollarını araştırmalıdır.

Kişilerin özel hayatları ve tabu olan alanlar hiçbir şekilde zarara uğratılmamalıdır.

Özellikle kendi görev ve karar verme alanının dışarısında bulunan sorularda tek yönlü olarak çiftçinin tarafını tutmaktan da kaçınılmalıdır. Eğer herhangi bir konuda çözüm yolu gösteremiyorsa ilgili yerlere iletmelidir.

Bu nedenlerle yayımcıların/danışmanların

yetişkinlerin özelliklerini bilen,
çiftçilerle iletişim kurmanın yollarını bilen,
gruplarla çalışma yeteneğine sahip,
problem çözme tekniklerini bilen,
ikna yeteneğine sahip,
olması gerekmektedir.

KÖY-KOOP MERKEZ BİRLİĞİ

Köy-Koop

Köy-Koop Merkez Birliği Köy Kalkınma ve Diğer Tarımsal Amaçlı

Kooperatiflerin merkezi kuruluşudur. Tarıma alt farklı çalışma alanlarında etkinlik göstermektedir. (Hayvancılık-Süt üretimi ve işlenmesi, seracılık, halı-kilim üretimi, zeytin ve zeytinyağı işletmesi, bal, çeltik üretimi ve işlenmesi çiçekçilik, fidan, salça, reçel, konserve üretimi vb.)

Merkez Birliğine bağlı;13 Birlik 1 merkez şubesi, 1350 birim kooperatif ve 152.214 ortağı bulunmaktadır. Köy-Koop ortaklarının çıkarlarını Türkiye içinde ve dışındaki makamlar ve kuruluşlar karşısında korumak ve geliştirmek için uğraş vermektedir.

Hayvansal ürünlerin üreticiden tüketiciye ulaşımı oldukça fazla sayıda el değişimine gereksinim duyarken gelişmiş ülkelerde üretici örgütler sayesinde bu değişim çok daha az sayıda aracı gerektirmektedir. Gıda sektöründe önemli bir yere sahip olan süt sektöründe fiyat değişimi üretici yerine aracılardan kazanmasını olanaklı kılmaktadır. Sütün az olduğu kış mevsiminde fiyat artışlarındaki değişim ve sütün bol olduğu dönemdeki fiyat düşüşlerindeki istikrarsızlık her yıl yaşanan kaçınılmaz sonlardır. Çiğ süt fiyatlarının tespitinde süt firmalarının aralarında anlaşarak müşteri paylaşması ve üreticinin mağdur olduğu rekabet kuruluna intikal eden başvurulardan bilinmektedir. Kooperatifler, günümüzde toplumsal yaşamı etkileyen en önemli örgütlerdir. Bireylerin tek başına çözümleyemedikleri konularda güçleri bir araya getirerek başarı sağladıkları için önemlidir. Bu açıdan yararları toplumsaldır. Ne yazık ki ülkemizde süt ve süt ürünlerinin üretiminde kooperatiflerin payı %3 civarındadır. Tarımsal kalkınma kooperatifleri, pancar ekicileri kooperatifleri ve tarım satış kooperatifleri aracılığı ile yapılan çalışmalar oldukça yetersizdir. Hollanda’da % 100, Almanya’da % 98,5, Yunanistan ‘da %60 olan kooperatif payının ülkemizde yükseltilmesi üreticiler ve gerçek fiyattan ürüne ulaşabilmek için tüketiciler açısından çok önemlidir. Köy koop, Hay-Koop damızlık sığır yetiştiricileri birliklerinin yaptıkları çalışmalar memnuniyetle izlenmektedir. Ancak yeterli olduklarını söylemek mümkün değildir (Turhan ve Öner, 2012).

Tire Süt Mühtahsilleri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi

1967 yılında İzmir'in Tire ilçesinde kurulan Tire Süt Kooperatifi, günümüzde 2000'in üzerinde süt üreticisinin birlikteliğiyle kendi alanında **Türkiye'nin en büyük kooperatifi** haline gelmiştir.

Kooperatifin ana misyonu üreticiyi korumaktır. Bu doğrultuda üretim maliyetlerini düşürmeye ve süt kalitesini arttırmaya yönelik yatırım ve hizmetleriyle ortaklarının kazancını arttırmaktadır. Kaynakları doğru kullanarak ürettiği projelerle Türkiye'de Kooperatifçiliğin öncü kuruluşu olmuş ve Birleşmiş Milletler tarafından da **Dünyanın Örnek Kırsal Kalkınma Modeli** seçilmiştir.

Kooperatif, ortaklarını korumaya ve kazancını arttırmaya yönelik her türlü destek ve hizmeti süt hesabından indirimli olarak vermektedir.

Ortaklar; bitkisel üretimde ve hayvan beslenmesinde gerekli olan **tohum, gübre, yem ve benzeri ürünleri** ekonomik şartlarda kooperatifin satış deposundan temin ediyor.

Kooperatifin kendi **akaryakıt istasyonu**yla, ortaklara piyasa fiyatının altında akaryakıt sağlanıyor. Ayrıca üreticilerin işletmesine tankerler ile akaryakıt servisi de yapılıyor.

Kooperatife ait traktörler, iş makinaları ve onlarca ekipman ile; tesviyeden ekime, biçimden paketlemeye, mısır silajının yapılmasına kadar **tarımsal üretimde gerekli tüm makine ve ekipman** hizmetleri verilmektedir.

Kırsal Kalkınma desteğiyle kurulan **Sııaj Paketleme Tesisinde**, ortaklarına 40 Kg'lık ve 500 kg'lık paketler halinde kaliteli ve sağlıklı kaba yem sağlıyor. Ayrıca bölgede ihtiyaç fazlası üretilen silajlık mısır bu tesis sayesinde diğer illere pazarlanarak değer kazanıyor.

Üreticiler, zirai faaliyetlerinde gerekli olan her türlü alet ihtiyacını taksitli ve ekonomik şartlarda kooperatifin **tarım marketinden** karşıılıyor.

Kooperatif, ortaklarının temel ev ihtiyaçlarını da temin ediyor. Ortaklar ay boyunca süt bedelinden **indirimli olarak alışverişini** yapıyor.

Üreticiler, sonraki ay alacağı süt bedeli oranında avans kullanabiliyor. Böylece küçük **aile işletmelerine finansman desteği** sağlanarak nakit sıkıntısına girip faizli kredi riskleri önlenmiş oluyor.

24.09.2023

TİRE SÜT KOOPERATİFİ

YENİ

DONDURMA GİBİ DONDURMA

WWW.

Kooperatif bünyesinde görevli ziraat mühendisleri ve veteriner hekimler üreticilerin çiftliklerinde; **yerinde eğitim modeliyle** kalite ve verimliliğin yükselmesini sağlamaktadır.

Tire Süt Kooperatifi; yüzlerce soğutma tankı ve tankerleriyle 2006 yılından itibaren **sütün tamamını soğuk zincir altına** almıştır. 62 köy merkezinde oluşturulan süt alım merkezlerinde süt, **yerinde kontrol** edilerek gıda güvenliğine uygun toplanıyor.

Günlük 250 litre üstü süt üreten otomatik sağım sistemli işletmeler çiftlik statüsünde değerlendirilmektedir. Kooperatif, **çiftliklerden düzenli olarak numune** alıp, analiz sonuçlarına göre; Süt Kalite Değerleri doğrultusunda fiyatlandırma yapıyor.

Kooperatif ortaklarının besilik hayvanları veteriner hekim kontrolünde alınıp kesilerek İzmir Kalkınma Ajansı desteği ile kurulan **et işleme tesisinde** hijyenik şartlarda mamüle dönüştürülmektedir. Tire şiş köfte, döner ve sucuk üretilerek Türkiye çapında pazara sunulmaktadır.

Gıda Tarım Ve Hayvancılık Bakanlığı desteği ile kurulan kooperatifin fabrikasında **süt güneş enerjisiyle soğutulmaktadır**. Türkiye'nin ilk Organik Pastörize sütünün üretildiği tesiste; çiğ süt, pastörize süt, yoğurt, ayran, tereyağı üretimi yapılmaktadır.

Tüketicie kaliteli, doğal ve güvenli gıda sunan kooperatif, diğey yandan **İzmir Büyükşehir Belediyesi adına** uzun yıllardır İzmir'in çocuklarına süt dağıtıyor. **Okul Sütü ve Süt Kuzusu Projelerini** başarıyla yürüten kooperatif proje çerçevesinde 1-5 yaş arası çocuğı bulunan **125 bin aileye** süt dağıtımına devam etmektedir. İzmir Büyükşehir Belediyesi bu çalışmasıyla üreticiyi doğrudan desteklerken Türk Tarım politikalarına ışık tutan **İzmir Modelinin** de oluşmasını sağlamıştır.

OR-KOOP | S.S.Türkiye Ormancılık

Kooperatifleri Merkez Birliği

Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (OR-KOOP) öncelikle bir “Emek Kooperatifi” olup, orman köylüsünün en geniş tabanına sahip, demokratik tek örgütlü gücüdür.

OR-KOOP;

Orman köylüsünün milli gelirden hakça pay alması doğrultusunda çalışmalar yapmaktadır. Türkiye ormanlarının geliştirilmesi, genişletilmesi ve ulusal çıkarlar doğrultusunda işletilmesi için gerekli çalışmalara katılmaktadır. Orman köylüsünün sosyal haklarına kavuşması konusunda önderlik görevini yerine getirmektedir. Orman köylerinde kurulu bulunan kooperatiflerin gelişmesi ve güçlenmesi amacıyla; eğitim, denetim ve toplumsal bilinç geliştirme yönünde çalışmalar yapmaktadır.

Köy Kooperatiflerinin dikey örgütlenmesi, kendi dinamizmi içinde zaman almıştır. OR-KOOP'un kuruluşu 7 adet Ormancılık Kooperatifleri Bölge Birliği'nin kurucu ortaklığı ile 11.07.1997 tarihinde hukuken gerçekleşmiştir.

OR-KOOP kuruluşundan 15 yıl sonra kendi kaynaklarıyla inşa edilen hizmet binasının yapımı sonrasında, Temmuz-2012 ayından itibaren yeni hizmet binasında orman köylüsüne ve Türkiye ormancılığına hizmet vermeye başlamıştır.

Nisan 2017 tarihi itibariyle, tüm köylerde kurulu olan 7.199 Tarımsal Kalkınma Kooperatifinin 775.799 adet ortağı bulunmasına karşılık, orman köylerinde kurulu olan yaklaşık 4,000 adet Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nin 400 bini aşkın ortağı bulunmaktadır.

Yine aynı tarih itibariyle, bu kooperatiflerden 28 birliğe bağlı 2,440 ortak kooperatif ve 303.029 köylü ailesi ortak olarak OR-KOOP tabanında yer almaktadır. Bölge Birliklerinin 18'i ve birim kooperatiflerden 1.507'si ağırlıklı olarak ormancılıkla ilgilenmektedir. Ormancılıkla ilgili kooperatiflere ortak 170.181 orman köylüsü vardır.

Bu verilerden de görüleceği üzere OR-KOOP'a ortak olan kooperatiflerin büyük bir kısmı, ağırlıklı olarak ormancılık faaliyeti yapmaktadırlar. Öte yandan bu kooperatifler ormancılık faaliyetleri yanında küçük çapta da olsa tarım ve hayvancılık faaliyetlerinde de bulunmaktadırlar. Türkiye çapında, orman işletmeciliğinin gerektirdiği faaliyetlerle ağaçlandırma ve benzeri ormancılık faaliyetlerinin büyük bir bölümü kooperatiflerce gerçekleştirilmektedir.

OR-KOOP alışmalarında, Uluslararası kooperatifçilik ilkelerini esas almaktadır.

OR-KOOP tüm gücünü ortaklardan alan bir merkez birliğidir. OR-KOOP Merkez Birliği'ne ortak olan 28 birliğin katılım sermayeleri sembolik niteliktedir.

OR-KOOP Merkez Birliği'nin ana gelir kaynağını, Eğitim ve Denetim Giderlerine Katkı Payı olarak, ormanda çalışan ortaklarının hak ettikleri ormancılık istihkakları üzerinden, belli bir oranda kendi iradeleriyle yapılan kesintiler oluşturmaktadır.

OR-KOOP Genel Kurulları, her yıl mali, 4 yılda bir seçimli olarak yapılmaktadır.

S.S. KONYA PANCAR EKİCİLERİ KOOPERATİFİ

Ülkemizdeki Pankobirlik üyesi 31 Pancar Ekicileri Kooperatifi'nin en büyüğü olan Kooperatifimiz 21 Ekim 1952 tarihinde, Konya'da 33 ortak tarafından 10 milyon TL. (bugünkü 10 TL.) sermaye taahhüdü ile merkezi Konya olmak üzere; Çumra, Beyşehir, Ereğli ve Karaman şubeleri ile hizmet vermek üzere kurulmuştur. Kooperatifimizin ilk yönetim kurulu; Celal EREKDİREN, Hamit POLAT, Hasan ULUPINAR, Alaaddin SELÇUK, Mustafa KEÇECİ'den teşekkül edilmiş olup ilk kooperatif müdürü Bahri DAĞDAŞ'tır.

Kooperatif:

- 1961'den beri anayasamızda var
- Üye bakımından en büyüğü TKK bizde
- Türkiye'de 3 bakanlık arasında (aile-ticaret-tarım) yetkiler dağılıyor
- Dünyada en büyük ciroya sahibi Japon ZEN-NOH
- Sovyet modeli kolhoz ve oradan israile gidenlerin kurduğu Kibbutz önemli modeller

DÜNYA KOOPERATİFÇİLİK GÜNÜ DOLAYISIYLA

Prof. Dr. Ayhan ÇIKIN'ın

AÇIKLAMASI

I. TESPİTLER

Çağımız, sürekli bir değişim ve gelişim süreci içindeki sorunları ve çözüm arayışları ile bir çelişkiler yumağı biçimindedir. Ayrıntılara bakılmazsa, sürekli bir ekonomik büyümenin varlığından söz edilebilir.

Zengin ülkeler ile fakir ülkeler arasındaki ve/veya aynı ülke içindeki çok zengin toplum grupları ile çok fakir toplum grupları arasındaki gelir dağılımında büyük uçurumlar bulunmaktadır.

Kar motivasyonuna göre çalışan ticari şirketler biyolojik ve doğal sistemi bozmaktadırlar. Her endüstriyel eylem çevrenin bozulmasına neden olmakta, daha güzel bir dünya kurmak için doğal bir özgecilik bilincini geliştirecek tersi bir işletmecilik/yönetim biçimi tasarlamak zorunluluğu doğmuştur.

Kapitalist kalkınma tipi ve hızı ekolojik dengeleri alt-üst etmiş, sorumsuzca yapılan bir üretim/tüketim ilişkileriyle dünya bir uçuruma doğru sürüklenmektedir. Her insan, işadamları ortalaması kadar tüketirse 11,4 dünyaya, ABD'li bir vatandaş kadar tüketirse 6,8 dünyaya, Avrupalı bir vatandaş kadar tüketirse 3,4 dünyaya gereksinim olduğu hesaplanmaktadır. Yakın gelecekte Dünya'nın sonunun geleceği ileri sürülmektedir.

Kalkınmanın realitesi, salt ekonomik ölçütlere dayandırılan geleneksel kalkınma görüşü üzerinde yeniden gözden geçirilmeli ve çevre sorunu yeni kalkınma anlayışı içine mutlaka dahil edilmelidir.

Liberal ütopyaya dayalı geleneksel ticari organizasyonların kalkınma modeli yatırım karının azamileştirilmesine dayandırılmıştır. Buna karşıt olarak önerilen kalkınma modelinde, karın azamileştirilmesinden ziyade, daha çok istihdam yaratılması ve daha çok zenginlik üretilmesi araştırılmaktadır. Yatırım karları, istihdam yaratmadan ve mevcut istihdamı korumadan artıyorsa, bu yatırımlar toplum açısından bir anlam taşımazlar.

Yatırımlar yoluyla karın artırılması dinamiğinde iki gerçeklik ayırt edilir : emeğe bağlı yatırımlar, emeğe bağlı olmayan yatırımlar.

a) Emeğe bağlı yatırımların özünde, işyeri sahibi hem yatırımcı ve hem de yönetici konumundadır. İşyeri sahibi, yatırım yaptığı organizasyon içinde çalışır, işçisiyle, müşterisiyle, toplumla sürekli bağlantılıdır;

b) Emeğe bağlı olmayan yatırımlarda sermaye sahibi, yatırımın konusu ile hiç bağlantısı olmayan bir realiteye sahiptir. O, sektörü ne olursa olsun, salt karını azamileştirmeyi araştırır, yatırımlarını sürekli daha karlı organizasyonlara doğru akacak şekilde finansal sermayenin akıcılığını izleyerek farklı bir işletmecilik/yöneticilik biçimine doğru gelişimini sürdürür.

Bir buçuk asırdan beri, kalkınmayı ve organizasyonların yönetimini tasarımılayan bir başka işletmecilik biçimi de vardır : Kooperatifler.

Kooperatifçilik, sermayenin araç olarak hizmet ettiği ve fazlaların (kapitalist dilde karın), yatırılan sermayeye göre dağıtılmayan, insanların ihtiyacı üzerine oturtulmuş çağdaş bir ekonomik vizyondur.

21 Aralık, 1844'de Rochdale Haksever Öncülerinin Manchester kentinin bir varoşunda kurdukları tüketim kooperatifinin ekonomide yarattıkları soylu devrimin yıl dönümüdür. Yani “Yapabilmenin bir başka biçimidir kooperatifçilik”.

II. “BİR BAŞKA İŞLETMECİLİK : KOOPERATİFÇİLİK”

Bir kooperatif, mülkiyeti kolektif olan ve yönetimi demokratik olarak gerçekleştirilen bir girişim aracılığı ile ortak ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçları ve özlemleri tatmin etmek için gönüllü olarak bir araya gelmiş insanların özerk birliğidir”(Alliance coopérative internationale, 1995).

Bu tip girişimcilik, kapitalizmin yarattığı adaletsizlikler üzerinde bazı düşünürler tarafından yapılmış eleştiriler sonucunda doğmuştur. İlk kooperatif, İngiltere’de başarı kazanmış Rochdale Haksever Öncüleri’nin şirketi, dönemin bazı düşünürlerinin bir sentezinin sonucudur (Fourier, King, Owen, Saint Simon, Buchez, Plockboy, Proudhon,vb..). Rochdale öncüleri, girişimcilik dinamiği içinde kalkınmanın ilkelerini somut olarak uygulamaya koymada başarılı olmuşlardır.

Kapitalizmden yarattığı çelişkilerin eleştirisi ve kooperatif ilkelerinin belirlenmesi, kalkınmada yenilikçi bir görüşü gündeme getirmiştir. Kooperatiflerin temel değerleri içinde somutlaşan bu görüş; insanın sorumluluk ve yükümlülük alması, yardımlaşma, demokrasi, eşitlik, dürüstlük ve dayanışma biçiminde yaşama girer. Kooperatif üyeleri, kurucuların esprisine bağlılık, doğruluk, saydamlık, toplumsal sorumluluk ve özgecilik üzerine oturtulmuş etik değerleri kabul ederler. Bu temel değerler zamanla evrimleşmiş, kalkınmada kooperatiflerin kendi vizyonunu uygulamaya koymasına imkan veren başka temel hatlarını oluşturan bugünkü yedi kooperatifçilik ilkesini şekillendirmiştir.

Genel olarak bu eleştiriler iki büyük tema etrafında toplanır. İlki sermayenin rolünü değinir. Kooperatifçi yazarlar, zenginliğin yaratılmasına reel katkısı olmayan salt finansal yatırım aracılığı ile mali sermaye sahiplerinin, girişimin tüm karlarını sahiplenmelerinden dolayı, kapitalist sistemi kınarlar. Bu düşünürler için, bir ulusun gerçek zenginliği salt sermayenin katkısından kaynaklanmaz; bu zenginliğin yaratılmasında emek (Fransız ekolünde emek kooperatifleri) veya tüketim de (İngiliz ekolünde tüketim kooperatifleri) vardır.

Saint Simon'un ünlü parabolü (veya sermaye elmenleri), bu düşünceyi iyi özetler. Kooperatifçi yazarlar, böylece emeksiz gelirleri (emek kooperatifi) veya ürünü reel değer katmadan ürün fiyatlarını aşırı bir yüklemeye fatura eden aracı olgusunu (tüketim kooperatifleri) açıklarlar.

Özet olarak, salt kendileri için girişimin tüm kazancını el koyan elmenler olgusu eleştirilir. Kooperatifçi yazarlar, salt olarak sermayenin kalkınmanın motoru, karar vericisi ve karlılık olmadığını ileri sürerler. Böylece, kooperatifçilik ilkeleri doğar :

Karar vericiler, işçiler olsun (emek kooperatifi), tüketiciler olsun (tüketim kooperatifi) veya üreticiler olsun (üretim kooperatifi) kooperatif konusuna katılacaklardır. Bu insanlar, kendilerine karşı sorumlu olacak temsilcileri seçecektir. Tek başına üye niteliği, yatırılmış parayla orantılı olmayan oy hakkı sağlar. Kararların ereği para değil, üyelerin ihtiyacıdır. Bu, kooperatifte erkin üyeler tarafından gerçekleştirilmesi ilkesidir (bir üye=bir oy ilkesi).

Kooperatifin kuruluş ve gelişme aşamasında gerekli olan paranın üyelere gelmesi zorunludur. Bu sermaye, kooperatif olmanın yolu olarak kabul edilmez, her kişi, üyeler tarafından kararlaştırılmış belirli bir ödemeyi kabul edeceklerdir. Dahası, yıl sonu fazlası, yatırılmış paraya göre değil, üyelerin kooperatifle yaptığı işlem oranında yeniden paylaşılacaktır; üyeler yıl sonu fazlalarının bir kısmını, topluluğun farklı faaliyetleri için kullanabilecekler, ayrıca kooperatif bünyesinde başkalarına devredilemeyecek bir rezerv yaratarak toplumsal bir miras yaratırlar. Bu, üyelerin kooperatife ekonomik katılım ilkesidir.

Kooperatif, Devlet veya diğer örgütlerle partnerliklerinde ve tüm faaliyetlerinde, bu organizasyonlara karşı bağımsızlığını sağlamak ve üyelerinin demokratik erkini korumak zorundadır. Partnerleri, hiçbir zaman, konusuna göre kararların alınmasında kooperatifin kapasitesini tehlikeye düşürmeyi amaçlamazlar. Bu, kooperatifin bağımsızlığı ve özerkliği ilkesidir.

Eleştirilerden ikincisi, değişim organizasyonunun nasıl olacağı konusuna dayanır. Kalkınma/gelişme sorunlarını çözümlenmede gerekli değişimleri yaratmak için olası daha iyi örgütlenme hakkında düşünceler üretmektir. Bu konuda üç ekol etrafında gruplandırılmış farklı çözümler önerilmektedir. İlki, sendikal örgütlenme yoluyla işçilerin haklarını savunmasına dayanır. İkincisi, sosyalist veya komünist tipli politik bir örgütlenme ile toplumu zorunlu değişimlerini örgütler. Üçüncü okul, kooperatizm, kooperatif organizasyon olan bir girişimcilik çözümünü önerir.

Girişimcilik okulu yazarları, endüstriyel ve burjuva sınıfının zenginliğine karşın, emekçi işçi sınıfının yaşadığı fakirliğin durumunu anlatırlar; onlar, insanın insan tarafından sömürölüşünü açıklarlar. Onlara göre bu durum, emekçi sınıfı tarafından yapılacak bir devrimle tersine çevrilebilir; sermaye elmenlerine veya onun yerine hükümetlere güvenilemez. Sömürülenler, kalkınmaya katılımı, demokratik bir dinamik içinde, herkesi bünyesine alma ve dayanışma yoluyla, kendi kalkınmasını bizzat kendi ellerine almasını bilmelidirler. Öyleyse, bu temel üzerine dayanacak bir girişim tipi yaratılması gerekir. İşte bu gerekçeden dolayı öteki kooperatifçilik ilkeleri doğar :

Kooperatifin temel düşüncesi, ya bir ürün veya hizmet elde etmek (tüketim kooperatifi), ya bir üretimi satmak (üretici kooperatifi) veya bir iş bulmak (emek kooperatifi) olsun, ortak bir ihtiyacı olan insanların serbestçe gruplaşmasıdır. Kooperatif olarak yeniden bir araya gelmiş olan bu insanlar, geleneksel piyasanın tam tatmin edemediği, çözüm bulamadığı bir problemi çözmek ve kooperatifçilik değerlerine göre bir proje yapmak isterler (çok düşük ücret, kötü tedarik, aşırı yüksek fiyat, üretim dönüşümünün zayıflığı,vb...). Fakat , kooperatif projeye olumlu katkıda bulunmak isteyen öteki kişilerin aleyhine, kooperatif içinde yer olan bir grup insanın avantajını korumak gerekmez. O nedenle kooperatife giriş daima açık ve serbest olmak durumundadır. Aynı zamanda hiçbir ayrımcılık, bir kooperatif içindeki girişimi refüze etme mazeretini haklı göstermez. Bu , kooperatife ortak olmanın herkese açık ve gönüllü olduğu ilkesidir.

Özel ilkeleri ve değerleri ile bir organizasyon şekli olan kooperatif, herkesin optimum katkısını sağlamak amacıyla üyelerinin, idarecilerinin, yöneticilerinin ve çalışanlarının niteliklerini ve dinamiklerini geliştirmek zorundadır. Bu, kooperatifçiliğin eğitim, formasyon ve enformasyon ilkesidir.

Kooperatif dışa kapalı gelişemez; aksine onlar, üyelerine hizmet ve kooperatif hareketin güçlenmesi amacıyla federasyon ve konfederasyon biçiminde yeniden gruplaşmaladırlar. Bu, kooperatiflerarası işbirliği ilkesidir.

Çevreye bağlı sorunların ortaya çıkmasıyla kooperatifler, kendi tarzını, toplumun sürdürülebilir kalkınmasına katkıda bulunmak zorundadırlar. Bu da, 1995 ACI kongresinde eklenmiş, kooperatifin ortamına karşı sorumluluğu ilkesidir.

Prof. Dr. Ayhan ÇIKIN

Bornova – İzmir

Aralık 2006

Düşünceleriniz pozitif olsun çünkü düşünceleriniz sözleriniz olur.

Sözleriniz pozitif olsun çünkü sözleriniz davranışlarınız olur.

Davranışlarınız pozitif olsun çünkü davranışlarınız alışkanlıklarınız olur.

Alışkanlıklarınız pozitif olsun çünkü alışkanlıklarınız değerleriniz olur.

Değerleriniz pozitif olsun çünkü değerleriniz kaderiniz olur.

M.Gandhi

Osmanlı Vakıfları

koyun cinsinin ıslah edilmesi

et fiyatlarının kış aylarında yükselmemesini sağlayacak tedbirlerin alınması

hasta ve garip göçmen leyleklerin bakım ve tedavi edilmesi

çalışan kadınlara süt anne bulunması

Cami ve türbe duvarlarında ot ve yosunların temizlenmesi
yüksek dağ ve geçitlerde kar ve tipiden korunmak için sığınak yapılması
yaz aylarında sıcaktan bunalanlar için gölgelik yapılması
icab eden yerlere su küplerimin konulması

Kaynaklar

Turhan i., Öner, Z., 2012. Süt sektörü ve Kooperatifleşme. Türkiye 11. Gıda Kongresi; 10-12 Ekim 2012, Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay. Bildiri kitabı. 12 sayfa.

Sorularınız varsa cevaplayayım.

Daha sonra aklınıza soru gelirse lütfen yüz yüze, e posta veya telefon yoluyla ulaşınız.

Bu ders notları zeytincilik programı öğrencileri, Kursiyerler, sektör temsilcileri, diğer üniversitelerde okuyan önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri ile araştırmacılara yönelik hazırlanmıştır. Daha detay bilgiye ulaşmak isterseniz lütfen iletişime geçiniz.

DERS NOTLARI SÜREKLİ YENİLENMEKTEDİR.
LÜTFEN DAHA ÖNCE İNDİRDİĞİNİZ DERS NOTU VARSA
YENİ TARİHLİ OLAN DERS NOTUNU TERCİH EDİNİZ.
NOTLARDA HATALI ve
EKSİK BİR YER GÖRDÜĞÜNÜZDE LÜTFEN BİLDİRİNİZ.

Dr. Mücahit KIVRAK

0 505 772 44 46

kivrak@gmail.com

www.zeytin.org.tr

www.mucahitkivrak.com.tr

Sosyal medya iletişim

<https://www.facebook.com/mucahit.kivrak>

<https://twitter.com/zeytinist>

<https://instagram.com/zeytinist/>

<https://www.youtube.com/channel/UCNDXadH7jpB0FVRLbEvtqHA>